

Απελευθέρωση της Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ -ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Πρώτη Δέσμη μέτρων για την απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Θεσπίστηκε το 1992 με την Οδηγία 96/92/ΕΚ.

Δεύτερη Δέσμη μέτρων για την απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Αν και κρίθηκε ότι η Οδηγία 96/92/ΕΚ συνέβαλε σημαντικά στην απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, διαπιστώθηκε πολύ γρήγορα η ανάγκη για επίσπευση της απελευθέρωσης προκειμένου να επιτευχθεί μία πλήρως λειτουργική εσωτερική αγορά στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (Σύνοδος Λισσαβώνας/ Μάρτιος 2000).

Όπως αναφέρεται στο Προοίμιο της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ, με την οποία θεσπίστηκε η Δεύτερη Δέσμη μέτρων, τα κυριότερα εμπόδια για την επίτευξη μιας απολύτως λειτουργικής και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τα θέματα της πρόσβασης στο δίκτυο, με την τιμολόγηση των υπηρεσιών του δικτύου και με τους διαφορετικούς βαθμούς ανοίγματος της αγοράς μεταξύ των κρατών μελών. Προκειμένου να διασφαλισθεί η δίκαιη και αμερόληπτη πρόσβαση στο δίκτυο, κρίθηκε σκόπιμο τα δίκτυα διανομής και μεταφοράς, όπου υφίστανται κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις, να έχουν νομικά διακριτή προσωπικότητα και να διασφαλισθεί η ανεξαρτησία των διαχειριστών των δικτύων μεταφοράς και διανομής έναντι των παραγωγών και προμηθευτών.

Τρίτη Δέσμη μέτρων για την απελευθέρωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας

A. Ιστορικό & Βασικές Δομές της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ

Η Τρίτη Δέσμη μέτρων για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει την Οδηγία 2009/72/ΕΚ (εν συνεχεία «**Οδηγία**»), τον Κανονισμό 714/2009 σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο δίκτυο για τις διασυνοριακές ανταλλαγές ηλεκτρικής ενέργειας και τον Κανονισμό 713/2009 για την ίδρυση του Οργανισμού για την Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας.

Με την Οδηγία, καταργείται ρητά από 3-3-2011, η προηγούμενη αυτής οδηγία 2003/54/ΕΚ.

Ενόψει της έγκρισης του κειμένου της Οδηγίας, η τοποθέτηση του Συμβουλίου, που εν πολλοίς αποτέλεσε και το Προοίμιο της Οδηγίας, προέβλεπε τους στόχους της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τα υφιστάμενα προβλήματα και εμπόδια της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας καθώς και τις βασικές ρυθμίσεις που θα πρέπει να θεσμοθετηθούν προκειμένου να υπάρξει ταχεία και αποτελεσματική απελευθέρωση της εν λόγω αγοράς.

Μεταξύ των αναφερόμενων στόχων είναι η παροχή πραγματικών επιλογών σε όλους τους καταναλωτές της Κοινότητας, η παροχή νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και η αύξηση του διασυνοριακού εμπορίου ώστε να επιτευχθούν κέρδη σε απόδοση, ανταγωνιστικές τιμές, υψηλότερα πρότυπα παρεχόμενων υπηρεσιών και να ενισχυθεί ταυτόχρονα η ασφάλεια του εφοδιασμού και η αειφορία.

Σύμφωνα με την παραπάνω τοποθέτηση του Συμβουλίου, δεν είχε επιτευχθεί ακόμη η χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στο δίκτυο, δεν είχαν αναπτυχθεί αρκούντως οι διασυνοριακές διασυνδέσεις ώστε να μπορεί να εξασφαλιστεί η προσφορά της ηλεκτρικής ενέργειας στην χαμηλότερη δυνατή τιμή, δεν παρέχονταν κατάλληλα κίνητρα προκειμένου αφ'ενός οι παραγωγοί να επενδύουν σε νέες τεχνολογίες παραγωγής αφ'ετέρου οι καταναλωτές να ωθούνται σε αποδοτικότερη χρήση της ενέργειας και έτσι να εξασφαλίζεται ο απρόσκοπτος εφοδιασμός των κρατών μελών και δεν είχαν

δημιουργηθεί ίσοι όροι ανταγωνισμού για όλες τις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας που είναι εγκατεστημένες στην Κοινότητα.

Κρίθηκε δε, ότι τα παραπάνω δεν ήταν δυνατόν να επιτευχθούν χωρίς τον αποτελεσματικό διαχωρισμό των δικτύων από τις δραστηριότητες της παραγωγής και προμήθειας, αποτέλεσμα το οποίο δεν κατόρθωσε να επιτύχει με τις διατάξεις της η προηγούμενη οδηγία 2003/54/EK. Επίσης κρίθηκε, ότι ο μη αποτελεσματικός διαχωρισμός των δικτύων από τις δραστηριότητες της παραγωγής και προμήθειας ενέχει τον κίνδυνο διακρίσεων στην εκμετάλλευσή τους καθώς και στην παροχή κινήτρων στις κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις για πραγματοποίηση των ενδεδειγμένων επενδύσεων στα δίκτυά τους.

Ως ο πλέον αποτελεσματικός δε τρόπος για τον ως άνω διαχωρισμό και ακολούθως για την προώθηση των επενδύσεων σε υποδομές, την διαφάνεια της αγοράς και την δίκαιη πρόσβαση των νεοεισερχομένων στο δίκτυο, θεωρήθηκε ο διαχωρισμός της δραστηριότητας της μεταφοράς από την ιδιοκτησία, είτε μέσω άμεσης πώλησης είτε μέσω διάσπασης της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης. Κυρίως για τις περιπτώσεις των κάθετα ολοκληρωμένων επιχειρήσεων, ήτοι επιχειρήσεων ή ομίλων ηλεκτρικής ενέργειας που δραστηριοποιούνται τουλάχιστον στην μεταφορά ή διανομή και τουλάχιστον στην παραγωγή ή προμήθεια και όπου το ίδιο πρόσωπο ή πρόσωπα έχουν δικαίωμα άμεσου ή έμμεσου ελέγχου, θα έπρεπε να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να προβαίνουν σε διακρίσεις κατά των ανταγωνιστών τους όσον αφορά την πρόσβαση στο δίκτυο και τις επενδύσεις.

Προκειμένου για την ορθή λειτουργία της αγοράς στο παραπάνω πλαίσιο, κρίθηκε απαραίτητη και η ενίσχυση της ανεξαρτησίας των εθνικών ρυθμιστικών αρχών καθώς και των αρμοδιοτήτων τους ώστε να έχουν την δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις σε κάθε συναφές ρυθμιστικό θέμα.

B. Οι βασικές ρυθμίσεις της Οδηγίας

1. Η προθεσμία για την συμμόρφωση των κρατών μελών με τις διατάξεις της Οδηγίας, έχει ορισθεί μέχρι 3 Μαρτίου 2011, με την εξαίρεση των διατάξεων για πιστοποίηση, ως διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, εταιρίας που ελέγχεται από πρόσωπο ή πρόσωπα προερχόμενα από τρίτες χώρες καθώς και για παρακολούθηση στοιχείων των εν λόγω εταιριών που μπορεί να οδηγήσουν σε έλεγχό τους από τα παραπάνω πρόσωπα, η εφαρμογή των οποίων θα πρέπει να γίνει μέχρι την 3-3-2013.

2. Διαχωρισμός της δραστηριότητας μεταφοράς από τις δραστηριότητες της παραγωγής και της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Η Οδηγία προβλέπει την δυνατότητα στα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τρεις (3) διαφορετικές λύσεις, και συγκεκριμένα:

α. Ιδιοκτησιακός Διαχωρισμός (Ownership Unbundling/ "OU")

Η εταιρία που έχει την κυριότητα του Συστήματος Μεταφοράς υποχρεούται να λειτουργεί και ως Διαχειριστής του Συστήματος, έχοντας βασικά τους εξής περιορισμούς:

Το ίδιο πρόσωπο ή πρόσωπα:

- δεν δύνανται να ασκούν τον έλεγχο σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας και σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς ή να έχουν την εξουσία άσκησης δικαιωμάτων ψήφου, διορισμού μελών των εκπροσωπούμενων οργάνων ή την κατοχή πλειοψηφικού πακέτου σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς, και

- δεν δύνανται να ασκούν έλεγχο σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς και σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας ή να έχουν δικαίωμα ψήφου, διορισμού μελών των

εκπροσωπούμενων οργάνων ή την κατοχή πλειοψηφικού πακέτου σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας,

- δεν έχουν δικαίωμα να διορίζουν μέλη των εκπροσωπούμενων οργάνων σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς και να ασκούν έλεγχο ή δικαίωμα ψήφου ή δικαίωμα διορισμού μελών των εκπροσωπούμενων οργάνων ή να κατέχουν πλειοψηφικό μερίδιο σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας,

- δεν έχουν δικαίωμα να είναι μέλη εκπροσωπούμενων οργάνων τόσο σε επιχειρήσεις παραγωγής και προμήθειας όσο και σε Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς ή στο Σύστημα Μεταφοράς.

Παρέκκλιση από τους ως άνω περιορισμούς δύναται να επιτρέπεται από τα κράτη μέλη έως την 3-3-2013, όταν οι Διαχειριστές Συστημάτων Μεταφοράς δεν αποτελούν μέρος κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης.

Ο Ιδιοκτησιακός Διαχωρισμός μπορεί να γίνει είτε μέσω άμεσης πώλησης είτε μέσω διάσπασης της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης μεταξύ των δραστηριοτήτων του Συστήματος και των λοιπών δραστηριοτήτων.

Η εφαρμογή της παρούσας λύσης θα πρέπει να πραγματοποιηθεί, εφόσον επιλεγεί από κάποιο κράτος-μέλος, μέχρι την 3-3-2012.

Δυνατότητα παρεκκλίσεων για ένα έτος, ήτοι μέχρι την 3-3-2013, από την εφαρμογή των παραπάνω περιορισμών παρέχεται στην περίπτωση που ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς δεν αποτελεί μέρος κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης.

β. Ανεξάρτητος Διαχειριστής Συστήματος (Independent System Operator/ "ISO")

Η εν λόγω δυνατότητα, παρέχεται εφόσον κατά την 3-9-2009 το Σύστημα μεταφοράς ανήκει σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση (εν συνεχεία "**Επιχείρηση**"). Το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει αφ'ενός μεν ότι η Επιχείρηση, και δη μέρος αυτής που είναι ανεξάρτητο από τις λοιπές δραστηριότητες πλην της μεταφοράς, διατηρεί την ιδιοκτησία του Συστήματος Μεταφοράς και αφ'ετέρου να ορίσει Ανεξάρτητο Διαχειριστή Συστήματος, ήτοι εταιρία μη αποτελούσα τμήμα της Επιχείρησης, οπότε θα πρέπει να ισχύουν μεταξύ άλλων και τα εξής:

Ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς:

Θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τις διατάξεις που προβλέπουν ρήτρες ανεξαρτησίας μεταξύ των επιμέρους δραστηριοτήτων παραγωγής, προμήθειας, διανομής και μεταφοράς και δη ότι το ίδιο ή τα ίδια πρόσωπα:

- δεν δύνανται να ασκούν τον έλεγχο σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας και σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς ή να έχουν την εξουσία άσκησης δικαιωμάτων ψήφου, διορισμού μελών των εκπροσωπούμενων οργάνων ή την κατοχή πλειοψηφικού πακέτου σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς, και

- δεν δύνανται να ασκούν έλεγχο σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς και σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας ή να έχουν δικαίωμα ψήφου, διορισμού μελών των εκπροσωπούμενων οργάνων ή την κατοχή πλειοψηφικού πακέτου σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας,

- δεν έχουν δικαίωμα να διορίζουν μέλη των εκπροσωπούμενων οργάνων σε Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς ή σε Σύστημα Μεταφοράς και να ασκούν έλεγχο ή δικαίωμα ψήφου ή δικαίωμα διορισμού μελών των εκπροσωπούμενων οργάνων ή να κατέχουν πλειοψηφικό μερίδιο σε επιχειρήσεις παραγωγής ή προμήθειας,

- δεν έχουν δικαίωμα να είναι μέλη εκπροσωπούμενων οργάνων τόσο σε επιχειρήσεις παραγωγής και προμήθειας όσο και σε Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς ή στο Σύστημα Μεταφοράς.

Το τμήμα της Επιχείρησης που έχει την ιδιοκτησία του Συστήματος Μεταφοράς:

Είναι ανεξάρτητο, τουλάχιστον ως προς την νομική μορφή, οργάνωση και λήψη αποφάσεων, από τις υπόλοιπες δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με την μεταφορά, και

Η Επιχείρηση, που έχει την ιδιοκτησία του Συστήματος Μεταφοράς:

Χρηματοδοτεί ή συμφωνεί στην χρηματοδότηση των επενδύσεων που αποφασίζονται από τον Ανεξάρτητο Διαχειριστή Συστήματος και παρέχει εγγυήσεις για την διευκόλυνση της χρηματοδότησης επεκτάσεων του δικτύου.

Προκειμένου εταιρία να οριστεί ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς, θα πρέπει προηγουμένως να λάβει την σχετική πιστοποίηση από την ρυθμιστική αρχή κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις διατάξεις της Οδηγίας.

γ. Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς (Independent Transmission Operator "ITO")

Η εν λόγω δυνατότητα επίσης παρέχεται εφόσον κατά την 3-9-2009 το Σύστημα μεταφοράς ανήκει σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση (εν συνεχεία "**Επιχείρηση**"). Το κράτος μέλος μπορεί να επιλέξει να μην προβεί σε ιδιοκτησιακό διαχωρισμό ούτε να ορίσει Ανεξάρτητο Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς αλλά να παραμείνει ο Διαχειριστής μέρος της Επιχείρησης, έχοντας όμως ανεξάρτητη νομική υπόσταση, και να τον εξοπλίσει όμως με:

- την κυριότητα του δικτύου μεταφοράς και όλων των παγίων που είναι απαραίτητα για την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας,

- τους ανθρώπινους, τεχνικούς, υλικούς και οικονομικούς πόρους που είναι απαραίτητοι για την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας,

και διασφαλίζοντας ότι θα τηρούνται και τα εξής:

- απαγορεύεται η εκμίσθωση προσωπικού και η παροχή υπηρεσιών από και προς οποιοδήποτε μέρος της Επιχείρησης, πλην όμως επιτρέπεται η παροχή υπηρεσιών από τον Διαχειριστή προς την Επιχείρηση, υπό τον όρο ότι η εν λόγω παροχή δεν οδηγεί σε διακρίσεις εις βάρος άλλων χρηστών, διατίθεται υπό τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις που έχουν εγκριθεί από τη ρυθμιστική αρχή και δεν δημιουργεί εμπόδια ή στρέβλωση του ανταγωνισμού κατά την παραγωγή/ προμήθεια,

- η παροχή κατάλληλων οικονομικών πόρων για αντικατάσταση των παγίων που έχει αποκτήσει ο Διαχειριστής καθώς και για μελλοντικά επενδυτικά σχέδια θα γίνεται από την Επιχείρηση προς τον Διαχειριστή μετά από σχετική αίτησή του,

- δεν επιτρέπεται να μοιράζεται ο Διαχειριστής με κανένα τμήμα της Επιχείρησης, συστήματα ασφάλειας, λογισμικό και εξοπλισμό ούτε συμβούλους ή εργολάβους για τα παραπάνω,

- ο έλεγχος των λογαριασμών του Διαχειριστή θα πρέπει να γίνεται από άλλο ελεγκτή από αυτόν που ελέγχει τμήμα ή το σύνολο της Επιχείρησης.

- ο Διαχειριστής θα διαθέτει την εξουσία άντλησης κεφαλαίων από την κεφαλαιαγορά καθώς και εξουσίες λήψης αποφάσεων ανεξάρτητα από την Επιχείρηση αναφορικά με τους απαιτούμενους πόρους για την λειτουργία, συντήρηση και ανάπτυξη του Συστήματος.

- δεν θα υπάρχει ουδεμία συμμετοχή είτε των θυγατρικών της Επιχείρησης που ασχολούνται με την παραγωγή/ προμήθεια στον διαχειριστή είτε του Διαχειριστή στις εν λόγω θυγατρικές. Στην έννοια της συμμετοχής συμπεριλαμβάνεται και η λήψη μερισμάτων ή άλλου οφέλους.

- όλες οι σχέσεις και συναλλαγές μεταξύ Διαχειριστή και Επιχείρησης θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις συνθήκες της αγοράς και οι σχετικές συμφωνίες να υποβάλλονται από τον Διαχειριστή προς την ανεξάρτητη ρυθμιστική αρχή, προς έγκριση.

- υφίσταται υποχρέωση κοινοποίησης στοιχείων και όρων απασχόλησης των προσώπων που ορίζονται από το εποπτικό όργανο στην ρυθμιστική αρχή, η οποία δικαιούται να εγείρει αντιρρήσεις επ'αυτών. Για τα πρόσωπα αυτά (μέλη διοικητικών οργάνων διαχειριστή, υπεύθυνοι διαχείρισης) καθώς και για τους υπαλλήλους του Διαχειριστή, υφίσταται περαιτέρω ασυμβίβαστο κατοχής θέσης /ευθύνης/ συμφέροντος που να συνδέεται Επιχείρηση και των μετόχων που ασκούν τον έλεγχο της, για διάστημα 3 ετών πριν τον διορισμό τους, κατά την θητεία τους και 4 έτη μετά τη λήξη της απασχόλησής τους στον Διαχειριστή. Το εν λόγω ασυμβίβαστο ισχύει τουλάχιστον για το ήμισυ των μελών του εποπτικού οργάνου,

- ο Διαχειριστής καταθέτει κάθε χρόνο στην ρυθμιστική αρχή, 10ετές πρόγραμμα ανάπτυξης του δικτύου με στόχο την διασφάλιση της επάρκειας του συστήματος και της ασφάλειας εφοδιασμού. Η ρυθμιστική αρχή διενεργεί διαδικασία διαβούλευσης επί του ως άνω προγράμματος, με την συμμετοχή των χρηστών του δικτύου και εν συνεχεία παρακολουθεί και αξιολογεί την εφαρμογή του προγράμματος. Σε περίπτωση δε, μη υλοποίησης συγκεκριμένης επένδυσης που έχει συμφωνηθεί και συνεχίζει να κρίνεται απαραίτητη, η ρυθμιστική αρχή δικαιούται είτε να ζητήσει από τον Διαχειριστή να υλοποιήσει την συγκεκριμένη επένδυση είτε να δεχθεί αύξηση του μετοχικού του κεφαλαίου με συμμετοχή ανεξάρτητων επενδυτών για τον σκοπό αυτό είτε να διοργανώσει ανοιχτή διαδικασία πρόσκλησης για υποβολή προσφορών,

- ο Διαχειριστής δεν δικαιούται να αρνηθεί σύνδεση νέων εγκαταστάσεων λόγω πιθανών μελλοντικών περιορισμών στις διαθέσιμες δυνατότητες του δικτύου ούτε να αρνηθεί νέο σημείο σύνδεσης με αιτιολογία την επιβάρυνση με πρόσθετες δαπάνες.

Η παραπάνω λύση, αν και προέκυψε ως αποτέλεσμα συμβιβασμού κατά την κατάρτιση της Οδηγίας, θεωρείται πλέον ότι δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστική για διάφορους λόγους, μεταξύ των οποίων και εξαιτίας του γεγονότος ότι αφ'ενός μεν παραμένουν στην Επιχείρηση τα πάγια του Συστήματος Μεταφοράς που είναι ιδιαίτερης αξίας και άρα αυξάνουν την αξία της, αφ'ετέρου όμως η Επιχείρηση δεν διαθέτει έλεγχο επί αυτών και επιβαρύνεται με μια σειρά από αυστηρές υποχρεώσεις.

3. Διαχείριση Συστημάτων Διανομής

Ο ορισμός διαχειριστών συστημάτων διανομής γίνεται είτε από τα κράτη μέλη είτε κατόπιν αιτήματος αυτών, από τις ιδιοκτήτριες εταιρίες των συστημάτων διανομής.

Παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιβάλλουν στον διαχειριστή του Συστήματος διανομής να δίνει προτεραιότητα κατά την κατανομή των φορτίων στις εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή από απόβλητα ή που παράγουν συνδυασμένα θερμότητα και ενέργεια.

4. Διαχωρισμός των Διαχειριστών συστημάτων διανομής

Σε περίπτωση που διαχειριστής συστήματος διανομής αποτελεί τμήμα κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης (εν συνεχεία "Επιχείρηση") τότε, δεν απαιτείται μεν ιδιοκτησιακός διαχωρισμός των περιουσιακών στοιχείων του συστήματος διανομής από την Επιχείρηση, όμως θα πρέπει ο διαχειριστής να είναι ανεξάρτητος από νομικής μορφής, οργάνωσης και λήψης αποφάσεων από τις λοιπές δραστηριότητες της Επιχείρησης που δεν συνδέονται με την διανομή. Στα πλαίσια αυτά, απαιτούνται τουλάχιστον τα εξής:

- Τα πρόσωπα που έχουν την ευθύνη για την διαχείριση του συστήματος διανομής θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι είναι σε θέση να δρουν με ανεξαρτησία και επιπλέον δεν δύνανται να συμμετέχουν σε δομές της Επιχείρησης που ευθύνονται για την καθημερινή δραστηριότητα παραγωγής, προμήθειας ή μεταφοράς.

- Ο διαχειριστής του συστήματος διανομής θα πρέπει να έχει ανεξαρτησία στην λήψη αποφάσεων για τους πόρους που απαιτούνται για την λειτουργία, συντήρηση και ανάπτυξη του δικτύου.

- Πρέπει να διασφαλίζεται ότι παρακολουθείται ο διαχειριστής από την ρυθμιστική αρχή ώστε να μην προκαλεί στρέβλωση του ανταγωνισμού εκμεταλλευόμενος την Επιχείρηση.

Τα παραπάνω μπορεί να μην εφαρμόζονται στην περίπτωση που Επιχείρηση εξυπηρετεί λιγότερο από 100.000 συνδεδεμένους πελάτες ή μικρά απομονωμένα συστήματα.

5. Δικαιώματα προσώπων προερχόμενων από τρίτες χώρες για έλεγχο Συστημάτων Μεταφοράς

Με στόχο την διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και άρα προστασίας της δημόσιας ασφάλειας, προβλέπεται ότι δεν επιτρέπεται η πιστοποίηση ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς που ελέγχεται από πρόσωπα προερχόμενα από τρίτες χώρες, παρά μόνο εφόσον συμμορφώνονται προς τις προδιαγραφές περί πραγματικού διαχωρισμού που ισχύουν και για τα κράτη μέλη. Αντίστοιχα διασφαλίζεται η μη απόκτηση από πρόσωπα προερχόμενα από τρίτες χώρες ελέγχου Συστημάτων Μεταφοράς ή Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς, παρά μόνο με την τήρηση των ως άνω προϋποθέσεων.

6. Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές

Γενικοί στόχοι

Η Οδηγία καθορίζει τους γενικούς στόχους, την επίτευξη των οποίων θα πρέπει να επιτυγχάνουν οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές, και που μεταξύ άλλων, είναι και οι εξής: Το αποτελεσματικό άνοιγμα της αγοράς για όλους του πελάτες και τους προμηθευτές στην Κοινότητα, η κατάργηση των περιορισμών στο εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ κρατών συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης κατάλληλου διασυνοριακού δυναμικού μεταφοράς τόσο για την κάλυψη της ζήτησης όσο και για την ενίσχυση της ολοκλήρωσης των αγορών, η διευκόλυνση πρόσβασης νέου παραγωγικού δυναμικού, η προστασία των ευάλωτων καταναλωτών κλπ. Ταυτόχρονα, καθορίζει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των εν λόγω αρχών, αναβαθμίζοντας και ενισχύοντας τα.

Ανεξαρτησία

Προκειμένου οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές που ορίζονται από κάθε κράτος μέλος σε εθνικό επίπεδο, να είναι ανεξάρτητες και να ασκούν τις εξουσίες τους με αμεροληψία και διαφάνεια, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να είναι νομικά και λειτουργικά ανεξάρτητες από το δημόσιο ή από ιδιωτικούς φορείς, το προσωπικό και η διοίκησή τους να ενεργούν ανεξάρτητα από άλλα συμφέροντα της αγοράς, να μην ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες από την κυβέρνηση ή άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, η θητεία της διοίκησής τους να μπορεί να ανανεώνεται μόνο άπαξ και να διαθέτει ξεχωριστές δημοσιονομικές προβλέψεις. Επίσης, προκειμένου να λειτουργεί σωστά η εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, οι εν λόγω αρχές θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να έχουν το δικαίωμα λήψης αποφάσεων σε κάθε ρυθμιστικό θέμα, να καθορίζουν ή εγκρίνουν τιμολόγια ή μεθοδολογίες υπολογισμού των τιμολογίων, να φροντίζουν ώστε τα τιμολόγια μεταφοράς και διανομής να μην εισάγουν διακρίσεις και να αντικατοπτρίζουν το κόστος, να εκδίδουν δεσμευτικές αποφάσεις για τις επιχειρήσεις ηλεκτρικής ενέργειας και να επιβάλλουν κυρώσεις εφόσον διαπιστώνουν παραβάσεις ή άλλως να προσφεύγουν στο δικαστήριο με αίτημα την επιβολή κυρώσεων. Τέλος, οι ρυθμιστικές αρχές παρέχουν την απαιτούμενη πιστοποίηση των Ανεξάρτητων Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς και παρακολουθούν την συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με τον διαχωρισμό των Συστημάτων μεταφοράς.

7. Στόχος 20% από ΑΠΕ - Δημιουργία νέου δυναμικού μέσω διαδικασίας πρόσκλησης υποβολής προσφορών

Η Οδηγία θέτει ρητά, μεταξύ των λοιπών κριτηρίων που οφείλουν να ορίζουν τα κράτη μέλη κατά την διαδικασία χορήγησης αδειών παραγωγής για την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων, τον συνολικό

στόχο της Κοινότητας για μερίδιο 20% της ενέργειας από τις ΑΠΕ έως το 2020 καθώς και τη συνεισφορά της δυναμικότητας παραγωγής στη μείωση των εκπομπών.

Επίσης προβλέπει την δυνατότητα των κρατών μελών να διασφαλίζουν τον απρόσκοπτο εφοδιασμό, την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση νέων τεχνολογιών μέσω διαδικασίας πρόσκλησης υποβολής προσφορών ή άλλης ανάλογης διαδικασίας και όχι βάσει των υφιστάμενων διαδικασιών χορήγησης αδειών, στις περιπτώσεις που βάσει των υφιστάμενων διαδικασιών δεν μπορούν να εξασφαλιστούν τα παραπάνω

8. Επιλέξιμοι Πελάτες και Προμηθευτές

Όλοι οι πελάτες θεωρούνται πλέον επιλέξιμοι (ήδη από 1-7-2007), οι δε μεγάλοι μη οικιακοί πελάτες δικαιούνται να συμβάλλονται ταυτόχρονα με περισσότερους του ενός προμηθευτές.

Για πρώτη φορά με την Οδηγία προβλέπεται η υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν την δυνατότητα παροχής ηλεκτρικής ενέργειας σε όλους τους καταναλωτές από προμηθευτή ανεξάρτητα από το κράτος μέλος στο οποίο είναι καταχωρημένος, βεβαίως υπό την προϋπόθεση ότι συμφωνεί ο προμηθευτής και τηρεί τις κείμενες διατάξεις εμπορίας και εξισορρόπησης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι οι διοικητικές διαδικασίες δεν εισάγουν διακρίσεις εναντίον προμηθευτικών επιχειρήσεων που έχουν ήδη καταχωρηθεί σε άλλο κράτος μέλος.

Επιτρέπεται, η σύναψη σύμβασης προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας με επιλέξιμο πελάτη στο σύστημα άλλου κράτους μέλους εφόσον καταρχήν ο εν λόγω πελάτης θεωρείται επιλέξιμος σε αμφότερα τα κράτη. Εξαιρετικά, εφόσον κριθεί από την Επιτροπή, μπορεί να επιτραπεί η κατά τα ανωτέρω σύναψη σύμβασης ακόμη και σε περίπτωση που ο συγκεκριμένος πελάτης θεωρείται επιλέξιμος μόνο σε ένα από τα δύο κράτη.

Στους προμηθευτές επιβάλλεται η υποχρέωση τήρησης στην διάθεση των εθνικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμιστικών αρχών και αρχών ανταγωνισμού, και της Επιτροπής, λεπτομερών στοιχείων αναφορικά με τις αγοραπωλησίες συμβάσεων προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας με πελάτες χονδρικής και με τον διαχειριστή Συστήματος μεταφοράς. Η ίδια υποχρέωση θα υφίσταται και για παράγωγα ηλεκτρικής ενέργειας εφόσον και αφότου εκδοθούν από την Επιτροπή οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές.

9. Προστασία Καταναλωτών και Ευάλωτοι Καταναλωτές

Η Οδηγία, έχοντας ως στόχο την επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας για τους καταναλωτές, ιδίως στο θέμα της διαφάνειας των συμβατικών όρων και προϋποθέσεων, τη γενική πληροφόρησή τους και τους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών, διευρύνει και ενισχύει τα προβλεπόμενα μέτρα προστασίας τους εν σχέσει με το προηγούμενο καθεστώς και προβλέπει μεταξύ άλλων και τις εξής νέες διατάξεις:

- την υποχρέωση των κρατών μελών να εξασφαλίζουν ότι όταν οι καταναλωτές επιθυμούν να αλλάξουν προμηθευτή, η αλλαγή θα πραγματοποιείται εύκολα και μάλιστα εντός 3 εβδομάδων, βεβαίως υπό την προϋπόθεση τήρησης τυχόν υφιστάμενων συμβατικών όρων με τους προμηθευτές,
- την υποχρέωση των προμηθευτών να παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες για τα δικαιώματά τους και τα μέσα που έχουν στην διάθεσή τους σε περίπτωση αντιδικίας,
- την ύπαρξη ανεξάρτητου μηχανισμού, όπως για παράδειγμα διαμεσολαβητή ενέργειας ή φορέα καταναλωτών, για την αντιμετώπιση παραπόνων και την εξωδικαστική επίλυση διαφορών,
- την δυνατότητα των καταναλωτών να έχουν στην διάθεσή τους τα δεδομένα κατανάλωσης, να ενημερώνονται για την πραγματική κατανάλωση και το κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας με τέτοια συχνότητα ώστε να ρυθμίζουν μόνοι τους την κατανάλωση που επιθυμούν να έχουν, να λαμβάνουν τελικό λογαριασμό κλεισίματος υπολοίπου μετά από αλλαγή προμηθευτή και εντός έξι (6) εβδομάδων από την εν λόγω αλλαγή,

- την δημιουργία “ενιαίων σημείων επαφής” από τα οποία θα μπορούν να λαμβάνουν οι καταναλωτές το σύνολο των αναγκαίων πληροφοριών για τα δικαιώματά τους,

- την εξασφάλιση εφαρμογής από τα κράτη μέλη ευφών συστημάτων μέτρησης που βοηθούν τους καταναλωτές στην ενεργό συμμετοχή τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Ειδικότερα προβλέπεται η δυνατότητα πραγματοποίησης οικονομικής αξιολόγησης των εν λόγω συστημάτων η οποία θα πρέπει να υλοποιηθεί μέχρι την 3-9-2012 και με βάση τα αποτελέσματά της τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίσουν χρονοδιάγραμμα για την υλοποίησή τους εντός 10ετίας. Σε περίπτωση δε που εκτιμηθεί θετικά, θα πρέπει τουλάχιστον το 80% των καταναλωτών να εξοπλιστούν με ευφυή συστήματα έως το 2020.

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν επαρκείς διασφαλίσεις για την προστασία των ευάλωτων καταναλωτών, έννοια που καθορίζεται από κάθε κράτος μέλος, πρόνοια δε δύναται να λαμβάνεται για παράδειγμα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, όπως η ανάπτυξη εθνικών σχεδίων δράσης ή η διασφάλιση του απαιτούμενου ενεργειακού εφοδιασμού για τους ευάλωτους καταναλωτές, η απαγόρευση διακοπής σύνδεσης τέτοιων καταναλωτών σε κρίσιμες περιόδους και η λήψη μέτρων για την προστασία πελατών σε απομακρυσμένες περιοχές.

10. Υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας – Καθολική υπηρεσία

Παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη μέλη να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, οι οποίες μπορεί να αφορούν την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του εφοδιασμού, την τακτική παροχή, την ποιότητα και τις τιμές παροχής, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της προστασίας του κλίματος. Οι εν λόγω υποχρεώσεις πρέπει να ορίζονται σαφώς, να είναι διαφανείς, αμερόληπτες και επαληθεύσιμες και να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της Κοινότητας στους εθνικούς καταναλωτές. Σύμφωνα με το Πράσινο Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας είναι μέρος των αξιών που συμμερίζονται όλες οι ευρωπαϊκές κοινωνίες και αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου, ο δε ρόλος τους είναι θεμελιώδης για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της απομόνωσης. Ως υπηρεσίες κοινής ωφέλειας νοούνται οι δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, εμπορικού χαρακτήρα ή όχι, τις οποίες οι δημόσιες αρχές θεωρούν κοινωφελείς και για το λόγο αυτό τους επιβάλλουν ειδικές υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας. Σημειώνουμε ότι η Κοινότητα υποστήριξε ανέκαθεν την «ελεγχόμενη» απελευθέρωση, δηλ. το προοδευτικό άνοιγμα της αγοράς παράλληλα με τη λήψη μέτρων για την προστασία του γενικού συμφέροντος, ιδίως μέσω της έννοιας της καθολικής υπηρεσίας, με σκοπό να διασφαλιστεί η πρόσβαση όλων, ανεξάρτητα από την οικονομική, κοινωνική ή γεωγραφική τους κατάσταση, σε υπηρεσίες συγκεκριμένης ποιότητας με προσιτή τιμή.

Σε αρμονία με τα παραπάνω, με τις διατάξεις της Οδηγίας ζητείται από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι όλοι οι οικιακοί πελάτες και, όπου κρίνεται σκόπιμο από τα κράτη μέλη, οι μικρές επιχειρήσεις, δηλ. επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους και έχουν ετήσιο κύκλο εργασιών ή ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 10.000.000 ευρώ απολαύουν της καθολικής υπηρεσίας, δηλαδή του δικαιώματος να προμηθεύονται ηλεκτρική ενέργεια συγκεκριμένης ποιότητας εντός του εδάφους τους σε λογικές, εύκολα και άμεσα συγκρίσιμες και διαφανείς τιμές που δεν εισάγουν διακρίσεις. Προκειμένου δε τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την παροχή καθολικής υπηρεσίας, τους παρέχεται η ευχέρεια να καθορίσουν έναν ύστατο προμηθευτή.

Σε εκπλήρωση των παραπάνω υποχρεώσεών τους, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ενημερώσουν την Επιτροπή κατά την έναρξη εφαρμογής της Οδηγίας, για όλα τα μέτρα που θεσπίζουν στην κατεύθυνση αυτή, και εν συνεχεία ανά διετία σχετικά με κάθε τροποποίηση των εν λόγω μέτρων.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ –

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Με εξαίρεση την Πρώτη Δέσμη μέτρων που προβλέπονται στην οδηγία 96/92/ΕΟΚ και σε εναρμόνιση προς τα οποία εξεδόθη ο βασικός νόμος για την απελευθέρωση της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, ήτοι ο Ν.2773/1999, η Ελλάδα δεν έχει ενσωματώσει στην εθνική νομοθεσία, τουλάχιστον στο σύνολό τους και κυρίως όχι συστηματικά και σε ένα ενιαίο κείμενο, όχι απλώς τις διατάξεις της τελευταίας Οδηγίας 2009/72/ΕΚ (“Οδηγία”) αλλά ούτε αυτές της προηγούμενης και ήδη καταργούμενης οδηγίας 2003/54/ΕΚ. Έτσι, βρίσκουμε διάσπαρτες, σε διάφορα νομοθετικά κείμενα, Κώδικες και Εγχειρίδια, επιμέρους διατάξεις που έχουν τεθεί σε προσπάθεια προσαρμογής στις προβλέψεις της Οδηγίας.

Μια σειρά από παρόμοιες διατάξεις έχουν εισαχθεί στο σχέδιο τροποποίησης του Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας και αφορούν κυρίως θέματα προστασίας των καταναλωτών, με κυριότερες εξ αυτών, τις εξής:

- προβλέπεται η έννοια των “ευάλωτων Πελατών” καθώς και η απαγόρευση καταγγελίας των συμβάσεών τους για συγκεκριμένους μήνες του έτους, σε περίπτωση υπερημερίας,
- προβλέπεται το ελάχιστο περιεχόμενο των όρων της σύμβασης Προμήθειας,
- καθιερώνεται υποχρέωση των Προμηθευτών να παρέχουν δυνατότητα ευρείας επιλογής τρόπων πληρωμής των λογαριασμών κατανάλωσης,
- καθορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία που πρέπει να περιέχονται στους λογαριασμούς κατανάλωσης και περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων δεδομένα κατανάλωσης, ποσοστιαία συνεισφορά των διαφόρων πηγών ενέργειας στο συνολικό ενεργειακό του μίγμα κατά το προηγούμενο έτος, πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την χρήση του ενεργειακού μίγματος,
- προβλέπεται ρητά η δυνατότητα αλλαγής Προμηθευτή και οι προϋποθέσεις αλλαγής,
- καθορίζεται η διαδικασία υποβολής και διαχείρισης παραπόνων των Πελατών,
- ορίζεται ως εξωδικαστικό όργανο συναινετικής επίλυσης διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ Πελατών και Προμηθευτών, ο Συνήγορος του Καταναλωτή,
- εισάγεται η υποχρέωση αποστολής λογαριασμού κλεισίματος εντός 6 εβδομάδων από την αλλαγή προμηθευτή,

Επίσης, αντίστοιχο παράδειγμα αποτελεί η τελευταία τροποποίηση (απόφαση ΡΑΕ 4308/15.12.2009) του «Εγχειριδίου Διαχείρισης Μετρήσεων & Περιοδικής Εκκαθάρισης Προμηθευτών Δικτύου» σε συνέχεια εισήγησης της ΔΕΗ ΑΕ (εν συνεχεία “ΔΕΗ”), ως Διαχειριστή του Δικτύου και έγκρισης της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας (εν συνεχεία “ΡΑΕ”).

Σύμφωνα με την εν λόγω τροποποίηση, κατά την οποία λήφθηκε υπόψη η απαίτηση της Οδηγίας για δυνατότητα των μεγάλων μη οικιακών πελατών να συμβάλλονται με περισσότερους του ενός Προμηθευτών, αποφασίσθηκε η προμήθεια σε Επιλέγοντες Πελάτες Μέσης Τάσης από περισσότερους του ενός Προμηθευτές, να υλοποιείται σε βάση είτε σταθερού ποσοστού της κατανάλωσης των εν λόγω Πελατών είτε σταθερής ποσότητας ενέργειας ανά ώρα.

Με την ίδια απόφαση, καθορίσθηκε επίσης η διαφοροποίηση ελάχιστου χρόνου έναρξης ισχύος δηλώσεων εκπροσώπησης μεταξύ Πελατών Μέσης και Χαμηλής Τάσης και η σταδιακή μείωση του χρόνου αυτού για τους Πελάτες Χαμηλής Τάσης.

Διαχωρισμός Δραστηριότητας Μεταφοράς

Ένα από τα πλέον σημαντικά σημεία για την απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας τόσο στα πλαίσια της εναρμόνισης της εθνικής μας νομοθεσίας προς την Οδηγία αλλά και των απαιτήσεων δημοσιονομικής προσαρμογής της Ελλάδας, είναι και αυτό του αποτελεσματικού διαχωρισμού της δραστηριότητας μεταφοράς από τις δραστηριότητες της παραγωγής και της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Το σύστημα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (εν συνεχεία "Σύστημα") αποτελείται από τις γραμμές υψηλής τάσης, τις διασυνδέσεις (χερσαίες/ θαλάσσιες) και όλες τις εγκαταστάσεις και εξοπλισμό που απαιτούνται για την διακίνηση ηλεκτρικής ενέργειας από τους σταθμούς παραγωγής σε υποσταθμούς ή μεταξύ υποσταθμών ή από και προς διασυνδέσεις. Στο Σύστημα δεν ανήκουν οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, εκείνες εκ των γραμμών και εγκαταστάσεων υψηλής τάσης που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο καθώς και το Δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

Η κυριότητα του Συστήματος ανήκει σήμερα κατ' αποκλειστικότητα στην ΔΕΗ, στην οποία χορηγήθηκε με βάση σχετική Υπουργική Απόφαση, το 2002, η άδεια της κατ' αποκλειστικότητα κυριότητας του Συστήματος καλύπτουσα και κάθε μελλοντική επέκταση του Συστήματος. Πλην όμως, η λειτουργία, η διασφάλιση της συντήρησης και η μέριμνα για την ανάπτυξη του Συστήματος τόσο σε ολόκληρη την χώρα όσο και των διασυνδέσεών του με άλλα δίκτυα, ανήκει στην εταιρία με την επωνυμία «ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ» (εν συνεχεία "ΔΕΣΜΗΕ") που ιδρύθηκε το έτος 2000 και στην οποία το μετοχικό κεφάλαιο συμμετέχει με 51% το Δημόσιο και με 49% η ΔΕΗ. Βάσει του καταστατικού του ΔΕΣΜΗΕ, η ΔΕΗ έχει δικαίωμα εκλογής ενός μέλους του Διοικητικού του Συμβουλίου.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας, δεδομένου κατά την 3-9-2009 το Σύστημα Μεταφοράς ανήκε σε κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση και δη στην ΔΕΗ, η Ελλάδα έχει την δυνατότητα να εφαρμόσει οποιαδήποτε από τις τρεις (3) δυνατότητες Διαχωρισμού που προβλέπονται από την Οδηγία.

Την 19-10-2010, εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΗ ΑΕ:

α) ο διαχωρισμός από την μητρική εταιρία των δραστηριοτήτων της μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα αποφασίσθηκε ότι οι δραστηριότητες της μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας που μέχρι σήμερα ασκούνται από την Γενική Διεύθυνση Μεταφοράς της ΔΕΗ ΑΕ, θα περιέλθουν στο σύνολό τους στην υφιστάμενη και 100% θυγατρική αυτής εταιρία με την επωνυμία «ΔΕΗ Τηλεπικοινωνίες ΑΕ», της οποίας το καταστατικό θα τροποποιηθεί ανάλογα, και

β) η μεταβίβαση στην ως άνω θυγατρική της ΔΕΗ ΑΕ, των περιουσιακών στοιχείων που υπάγονται λειτουργικά στις δραστηριότητες της Γενικής Διεύθυνσης Μεταφοράς και των απαιτήσεων των υποχρεώσεων που συναρτώνται με τις δραστηριότητες της εν λόγω Διεύθυνσης.

Προβλέφθηκε τέλος ότι το Διοικητικό Συμβούλιο, με νεότερη απόφασή του, θα καταρτίσει και εξειδικεύσει την πρότασή του που θα υποβάλει προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση των Μετόχων που θα συγκληθεί εμπρόθεσμα για το σκοπό αυτό.

Ως ημερομηνία κατά την οποία θα επενεργήσουν τα αποτελέσματα των παραπάνω εγκρίσεων ορίσθηκε η 31.12.2010.

Με βάση την παραπάνω απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΗ, φαίνεται ως εάν η ΔΕΗ προς το παρόν, να μην έχει εφαρμόσει καμία από τις τρεις (3) λύσεις που προβλέπονται από την Οδηγία, πλην όμως να κινείται προς την κατεύθυνση της δεύτερης λύσης, ήτοι αυτής του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς (ISO), δεδομένου ότι καταρχήν:

- ούτε συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο οι ιδιότητες Διαχειριστή του Συστήματος και ιδιοκτήτη του Συστήματος (κατά τα προβλεπόμενα στην λύση του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού και του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς),

- ούτε έχει πιστοποιηθεί ο υφιστάμενος διαχειριστής του Συστήματος (ΔΕΣΜΗΕ) ως Ανεξάρτητος Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς κατά τις προβλέψεις της Οδηγίας ώστε να συζητάμε για την λύση του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς.

- συνεχίζει η ΔΕΗ να διατηρεί ποσοστό 49% στο μετοχικό κεφάλαιο του ΔΕΣΜΗΕ (Διαχειριστή του Συστήματος) καθώς και μεταξύ άλλων, το δικαίωμα διορισμού μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΕΣΜΗΕ, σχέση η οποία δεν επιτρέπεται ούτε στην λύση του Ιδιοκτησιακού Διαχωρισμού ούτε στην λύση του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς.

Βεβαίως, αφ'ενός έχει ήδη προβλεφθεί ότι θα συγκεκριμενοποιηθεί η πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου επί του εν λόγω θέματος με νεώτερη απόφασή του και αφ'ετέρου δεν έχει παρέλθει ακόμη η προθεσμία προσαρμογής στις διατάξεις της Οδηγίας, δεδομένου όμως ότι η εν λόγω προσαρμογή πρέπει να έχει ολοκληρωθεί σε λιγότερο από τέσσερις μήνες από σήμερα, οποιεσδήποτε ενέργειες προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να γίνουν χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις.

Διαχωρισμός Δραστηριότητας Διανομής

Ένα δεύτερο σημείο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την διαμόρφωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας είναι αυτό του διαχωρισμού του Διαχειριστή συστήματος Διανομής.

Το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (εν συνεχεία “**Δίκτυο**”), αποτελείται από γραμμές μέσης και χαμηλής τάσης και εγκαταστάσεις διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και από γραμμές και εγκαταστάσεις υψηλής τάσης που έχουν ενταχθεί σ'αυτό. Το Δίκτυο, εκτός από το δίκτυο των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, συνδέεται στο Σύστημα μέσω των υποσταθμών υψηλής τάσης και μέσης τάσης.

Η κυριότητα του Δικτύου της ηπειρωτικής χώρας και των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, ήτοι των νησιών της ελληνικής επικράτειας των οποίων το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας δεν συνδέεται με το Σύστημα και το δίκτυο διανομής της ηπειρωτικής χώρας, ανήκει στη ΔΕΗ η οποία είναι και ο Διαχειριστής του Δικτύου και ο Διαχειριστής των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΗ ΑΕ ενέκρινε την 12-10-2010:

α) όπως το σύνολο των δραστηριοτήτων της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, ήτοι της διαχείρισης του Δικτύου και της παροχής υπηρεσιών Δικτύου στη χώρα καθώς και το σύνολο των δραστηριοτήτων του Διαχειριστή Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, που ασκούνται σήμερα από την ΔΕΗ ΑΕ, περιέλθουν σε νέα εταιρία, 100% θυγατρική της ΔΕΗ ΑΕ, και

β) την μεταβίβαση στην νέα εταιρία των περιουσιακών στοιχείων της ΔΕΗ αλλά και των συναφών με αυτά απαιτήσεων και υποχρεώσεων, πλην των παγίων του δικτύου, των ακινήτων και των εγκαταστάσεων της διανομής, τα οποία θα παραμείνουν στην κυριότητα της μητρικής εταιρίας, ΔΕΗ ΑΕ.

Περαιτέρω αποφασίσθηκε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα καταρτίσει και εξειδικεύσει την εν λόγω πρότασή του, την οποία και θα υποβάλει προς έγκριση στην Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Η παραπάνω απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΗ, δείχνει να κινείται εντός των προβλέψεων της Οδηγίας για τον Διαχωρισμό των Διαχειριστών συστημάτων διανομής, πλην όμως, όπως και στην περίπτωση του Διαχωρισμού του Συστήματος Μεταφοράς μένει να ληφθούν ακόμη και δη εντός πολύ περιορισμένου χρόνου, αρκετές αποφάσεις και να υλοποιηθούν σοβαρές αλλαγές στην διάρθρωση και λειτουργία της ΔΕΗ, του ΔΕΣΜΗΕ και βεβαίως να συσταθεί η προβλεπόμενη θυγατρική της ΔΕΗ, εταιρία.